

میزان آگاهی پرستاران شاغل در بیمارستان‌های شهر شیراز در مورد خون و فرآورده‌های خونی در سال‌های ۱۳۹۹-۱۳۹۸

مهتاب فرح‌انگیز^۱، میترا امینی^۲، لیلا کسراتیان^۳

چکیده

سابقه و هدف

عدم آگاهی از جنبه‌های مختلف فرآیند تزریق خون می‌تواند منجر به بروز عوارض خطرناکی در بیمار گردد. با توجه به اهمیت آموزش پرستاران در زمینه تجویز خون و فرآورده‌های خونی، بر آن شدیم تا به بررسی میزان آگاهی پرستاران شاغل در بیمارستان‌های شهر شیراز در زمینه طب انتقال خون بپردازیم.

مواد و روش‌ها

این پژوهش توصیفی-تحلیلی به روش مقطعی بر روی پرستاران شاغل در بیمارستان‌های شیراز انجام گرفت. یادگیری با استفاده از پرسشنامه تعیین سطح آگاهی فراگیران در قبل و بعد از دوره توسط آزمون پری و پست تست انجام شد. پرسشنامه از دو قسمت مشخصات دموگرافیک و ۲۸ سؤال چهار جوابی در مورد نحوه تزریق خون؛ مشخصات و اندیکاسیون‌ها و عوارض تزریق خون تشکیل شده بود. مجموع امتیاز این چک لیست ۲۸ امتیاز بود. داده‌ها با SPSS۲۳ و آزمون‌های t، مجذور کا، مک‌نمار، آنوا و همبستگی پیرسون آنالیز شد.

یافته‌ها

میانگین نمره آگاهی پرستاران در زمینه طب انتقال خون بعد از آموزش به طور معناداری افزایش یافته بود (۳/۸۰ ± ۱۳/۴۷ از ۲۸ به ۵/۴۵ ± ۲۰/۲۱ از ۲۸) (p < ۰/۰۰۱). افزایش آگاهی در تمام آیتم‌های مرتبط (تزریق خون، پلاکت، پلاسما و عوارض تزریق خون) معنادار بود.

نتیجه‌گیری

با توجه به اهمیت آگاهی پرستاران در انجام تزریق خون ایمن و کاهش خطاهای ناشی از تزریق و عدم آگاهی کافی پرستاران در زمینه طب انتقال خون به نظر می‌رسد، آموزش پرستاران و به روز نمودن آگاهی آن‌ها در زمینه طب انتقال خون به طور منظم و مستمر و ارزشیابی میزان تاثیر آموزش بر عملکرد پرستاران بسیار ضروری باشد.

کلمات کلیدی: طب انتقال خون، آگاهی، پرستاران

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۹/۰۶

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۲/۰۸

۱- پزشک عمومی - دانشگاه علوم پزشکی شیراز - شیراز - ایران
۲- متخصص پزشکی اجتماعی - مرکز آموزش پزشکی و مطالعات توسعه دانشگاه علوم پزشکی شیراز - شیراز - ایران
۳- مؤلف مسئول: متخصص پزشکی اجتماعی - دانشیار مرکز تحقیقات انتقال خون - مؤسسه عالی آموزشی و پژوهشی طب انتقال خون و اداره کل انتقال خون شیراز - شیراز - ایران - صندوق پستی: ۱۱۵۳

مقدمه

تزریق خون یک درمان بسیار موثر و بالقوه نجات‌بخش برای بسیاری از بیماران و جزء ضروری مراقبت‌های بهداشتی مدرن است (۱). عدم آگاهی از جنبه‌های مختلف فرآیند تزریق خون می‌تواند منجر به بروز عوارض خطرناکی در بیمار گردد (۳-۱).

بیشتر از نیمی از بیماران بستری در بخش‌های مراقبت‌های ویژه و جراحی به خون نیاز دارند. مطالعه‌های گذشته نشان داده‌اند که بسیاری از عوارض خطرناک تزریق خون، ناشی از خطاهای انسانی، عدم شناسایی صحیح بیمار و یا مراقبت‌های ناکافی حین تزریق خون می‌باشد (۵، ۴).

مطالعه‌های پیشین نشان داد که شایع‌ترین خطاهای تزریق خون شامل خطاهای بالینی در هنگام تزریق خون، عدم شناسایی صحیح بیمار در هنگام تزریق، در بالین بیمار و یا عدم شناسایی و بررسی دقیق کیسه خون می‌باشد (۱۱-۶). در مطالعه‌ای نشان داده شد که شناسایی نادرست بیمار، علت اصلی تزریق غلط خون به بیمار بود که می‌تواند منجر به مرگ و میر و عوارض در گیرندگان خون گردد (۱۲).

علی‌رغم نقش اساسی پرستاران و اهمیت تزریق خون ایمن، پرستاران ممکن است از اهمیت شناسایی صحیح و دقیق بیمار، مستندات و فرم‌های تزریق خون و فرآورده‌های خونی آگاهی نداشته باشند که این امر می‌تواند به تزریق نادرست خون منجر شود. برای کاهش احتمال عوارض غیر عفونی و عفونی، تزریق صحیح خون و فرآورده‌های خونی ضروری می‌باشد. بنابراین، پرستاران بایستی از گایدلاین‌های تزریق خون آگاهی داشته باشند (۱۳-۷).

مطالعه‌های پیشین نشان داده‌اند که بسیاری از عوارض خطرناک تزریق خون، ناشی از خطاهای انسانی، عدم شناسایی صحیح بیمار و یا مراقبت‌های ناکافی حین تزریق خون می‌باشد (۱۴، ۱۳، ۸).

مطالعه‌ای در شهرکرد ایران نشان داد آگاهی پرستاران در زمینه خون و فرآورده‌های خونی، روش‌های تزریق خون و عوارض آن $۶۶/۷\%$ ، $۶۵/۸\%$ و ۵۹% بود (۱۰). در مطالعه دیگری تنها $۴۲/۹\%$ پرستاران آگاهی مناسبی در زمینه تزریق خون داشتند (۱۵). در مطالعه دیگری آگاهی پرستاران در زمینه خون و فرآورده‌های خونی بین ۲۷ تا ۵۶

از ۷۰ بود (۷). در مطالعه دیگری میزان آگاهی پرستاران در مورد تزریق خون $۶۰/۷\%$ بود (۱۱). در سایر مطالعه‌ها، آگاهی پرستاران در زمینه انتقال خون کمتر از ۵۰% گزارش شده است (۱۹-۱۵). بنابراین افزایش آگاهی پرستاران در زمینه شرایط تزریق خون و نحوه تجویز صحیح آن نقش مهمی در ارتقای سلامت دریافت‌کنندگان خون دارد (۴). پایین بودن میزان آگاهی پایه پرستاران در زمینه طب انتقال خون در مطالعه‌های پیشین مشاهده شده است (۲۲-۲۰، ۵، ۳). در ایران، دانشجویان پرستاری آموزش اختصاصی در زمینه طب انتقال خون دریافت نمی‌کنند. با توجه به اهمیت آموزش صحیح و مؤثر پرستاران در زمینه تجویز خون و فرآورده‌های خونی، بر آن شدیم تا به بررسی میزان آگاهی پرستاران شاغل در بیمارستان‌های شهر شیراز در زمینه طب انتقال خون بپردازیم.

مواد و روش‌ها

این مطالعه توصیفی - تحلیلی به روش مقطعی انجام گرفت. جامعه مورد مطالعه پرستاران شاغل در بیمارستان‌های شهر شیراز بود. پس از هماهنگی با رابطین آموزشی ضمن خدمت به صورت طبقه‌ای از بین پرستاران شاغل در تمام بیمارستان‌های شیراز در سال‌های ۹۸-۹۹، بر حسب تعداد پرستاران در هر بیمارستان، با توجه به تعداد سؤالات پرسشنامه (۱۰ برابر تعداد سؤالات) حداقل حجم نمونه ۲۸۰ نفر محاسبه شد.

با توجه به تعداد بیمارستان‌ها و تعداد پرستاران شاغل در هر بیمارستان، ۶۴۹ پرسشنامه تکمیل شد. کد اخلاق مطالعه IRSUMS.med.1400.111 بود.

بررسی میزان آگاهی پرستاران، با استفاده از پرسشنامه تعیین سطح آگاهی فراگیران توسط پیش‌آزمون و پس‌آزمون انجام گرفت. پرسشنامه محقق ساخته از دو قسمت تشکیل شده بود. بخش اول پرسشنامه شامل مشخصات دموگرافیک (سن، جنس، سابقه کار، دانشگاه محل تحصیل، سابقه شرکت در کلاس آموزشی) و بخش دوم پرسشنامه شامل ۲۸ سؤال چهار جوابی بود. مجموع امتیاز در نظر گرفته شده جهت این چک لیست ۲۸ امتیاز بود که ۶ سؤال در مورد نحوه تزریق خون و فرآورده‌های خونی، ۶ سؤال

آموزش در ۷۵/۲٪ موارد کمتر از ۶۰٪ بود که بعد از آموزش ۷۸/۶٪ پرستاران آگاهی بیشتر از ۷۰٪ داشتند. میانگین آگاهی پرستاران در آزمون پیش از آموزش و پس از آموزش در مورد تمام موضوع‌ها (نحوه تزریق خون و فرآورده‌های خونی، خون فشرده، فرآورده‌های پلاسما، فرآورده پلاکت و عوارض تزریق خون) از ۱۰۰ در جدول ۲ نشان داده شده است. میانگین آگاهی پرستاران در آزمون پیش از آموزش و پس از آموزش از ۲۸ بر حسب خصوصیات دموگرافیک به دست آمد (جدول ۳).

جدول ۲: بررسی فراوانی اطلاعات دموگرافیک و پایه در افراد مورد

مطالعه

متغیرها	فراوانی (۶۴۹ نفر)	درصد
جنس		
زن	۵۰۵	۷۷/۸۰
مرد	۱۴۴	۲۲/۲۰
مدرک تحصیلی		
فوق دیپلم	۳۵	۵/۴۰
کارشناسی	۵۷۳	۸۸/۳۰
کارشناسی ارشد و بالاتر	۴۱	۶/۳۰
سابقه شرکت در کلاس		
دارد	۲۵۱	۳۸/۶۰
ندارد	۳۹۸	۶۱/۴۰
سن		
کمتر یا مساوی ۳۵	۳۶۹	۵۶/۹۰
بالاتر از ۳۶ سال	۲۸۰	۴۳/۱۰
سابقه کار		
کمتر یا مساوی ۱۰ سال	۴۳۲	۶۶/۶۰
بیشتر از ۱۰ سال	۲۱۷	۳۳/۴۰
تأهل		
مجرد	۳۵۵	۵۴/۸۰
متاهل	۲۹۴	۴۵/۲۰

میانگین نمره آگاهی پرستاران بعد از آموزش بر حسب سن تفاوتی نداشت. میانگین نمره آگاهی پرستاران بعد از آموزش در مردان بیشتر بود. میانگین نمره آگاهی پرستاران قبل و بعد از آموزش در پرستارانی که مدرک تحصیلی

در مورد فرآورده خون فشرده، ۵ سؤال در مورد فرآورده‌های پلاسما، ۵ سؤال در مورد فرآورده پلاکت و ۶ سؤال در مورد عوارض تزریق خون بود. روایی این پرسشنامه توسط پانل تخصصی افراد صاحب نظر مورد بررسی و تایید قرار گرفت. پایایی آزمون ابتدا در یک گروه پیلوت ۲۵ نفره از پرستاران سنجیده شد (ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۳٪). از پرستاران برای شرکت در مطالعه رضایت گرفته شد و نام و نام خانوادگی پرستاران ثبت نمی‌شد. چند کارگاه آموزشی برای پرستاران برگزار شد (جدول ۱).

جدول ۱: برنامه کارگاه آموزشی تزریق خون

ساعت کارگاه	نوع آموزش
۸:۳۰-۸	پیش از آموزش
۸:۳۰-۱۰:۳۰	فرآورده‌های خونی (اندیکاسیون)
۱۰:۳۰-۱۱	استراحت
۱۱-۱۲:۳۰	نحوه تزریق فرآورده‌های خونی
۱۳-۱۲:۳۰	ناهار و نماز
۱۵-۱۳	عوارض غیر عفونی خون
۱۵:۳۰-۱۵	پرسش و پاسخ
۱۶-۱۵:۳۰	پس از آموزش

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها با کمک نرم‌افزار SPSS۲۳ از آزمون‌های آماری تی - آزمون جفتی، آزمون مجذور کای، مک‌نمار و Anova، change score t test، correlation استفاده شد.

یافته‌ها

مطالعه حاضر بر روی ۶۴۹ نفر از پرستاران شاغل در بیمارستان‌های شیراز با میانگین سنی $10/72 \pm 35/49$ سال انجام گرفت (جدول ۲).

میانگین نمره آگاهی بعد از آموزش به طور معناداری افزایش یافته بود ($13/47 \pm 3/80$) از ۲۸ به $20/21 \pm 5/45$ (از ۲۸) ($p < 0/001$) که در تمام موضوع‌های مرتبط (تزریق خون، پلاکت، پلاسما و عوارض تزریق خون) تغییرات آماری معنادار بود. میانگین نمره آگاهی پرستاران قبل از

که سابقه کار بیشتری داشتند، به طور معناداری بالاتر بود ($p < 0/001$). میانگین نمره آگاهی پرستاران به سن و سابقه کار بستگی نداشت (جدول ۴).

بالاتری داشتند، به طور معناداری بالاتر بود. میانگین نمره آگاهی پرستاران قبل و بعد از آموزش در فارغ التحصیلان دانشگاه سراسری به طور معناداری بالاتر بود. میانگین نمره آگاهی پرستاران قبل و بعد از آموزش در پرستارانی

جدول ۳: میانگین آگاهی پرستاران در آزمون پیش آزمون و پس آزمون در مورد تمام موضوعها (نحوه تزریق خون و فرآورده های خونی، خون فشرده، فرآورده های پلاسمایی، فرآورده پلاکت و ... عوارض تزریق خون از ۱۰۰

متغیر	میانگین نمره پیش آزمون از ۱۰۰	میانگین نمره پس از آزمون از ۱۰۰	p value
آگاهی در زمینه نحوه تزریق خون و فرآورده های خونی	۵۱/۳۴ ± ۱۸/۱۵	۶۸/۷۸ ± ۱۷/۸	< ۰/۰۰۱
آگاهی در زمینه فرآورده خون	۵۲/۶۰ ± ۱۹/۹۳	۷۹/۷۴ ± ۲۱/۸۰	< ۰/۰۰۱
آگاهی در زمینه فرآورده پلاکت	۴۷/۹۶ ± ۱۶/۵۴	۷۷/۳۳ ± ۱۹/۱۸	< ۰/۰۰۱
آگاهی در زمینه فرآورده های پلاسمایی	۴۵/۷۵ ± ۲۲/۲۱	۷۶/۲۱ ± ۲۳/۵۲	< ۰/۰۰۱
آگاهی در زمینه عوارض تزریق خون	۴۴/۱۷ ± ۱۹/۱۸	۶۴/۹۱ ± ۲۵/۱۱	< ۰/۰۰۱
آگاهی در مورد تمام موضوعها	۱۳/۴۷ ± ۳/۸۰	۲۰/۲۱ ± ۵/۴۵	< ۰/۰۰۱

جدول ۴: میانگین آگاهی پرستاران در آزمون پیش آزمون و پس آزمون از ۲۸ بر حسب خصوصیات دموگرافیک

متغیر	پیش آزمون	پس آزمون	p value
جنس	زن	۱۳/۴۴ ± ۳/۷۶	< ۰/۰۰۱
	مرد	۱۳/۵۶ ± ۳/۹۳	
دانشگاه	سراسری	۱۶/۶۶ ± ۲/۸۴	< ۰/۰۰۱
	آزاد	۱۱/۵۳ ± ۲/۸۹	
سابقه شرکت در کلاس	نداشته	۱۱/۰۸ ± ۲/۴۰	< ۰/۰۰۱
	داشته	۱۷/۳۰ ± ۲/۰۵	
سطح تحصیل	کارشناسی و پایین تر	۱۳/۳۱ ± ۳/۷۶	< ۰/۰۰۱
	کارشناسی ارشد و بالاتر	۱۴/۶۹ ± ۳/۹۰	
سن	سن زیر ۳۵ سال	۱۳/۶۸ ± ۳/۸۷	۰/۲۱
	سن بالای ۳۶ سال	۱۳/۱۸ ± ۳/۶۲	
سابقه کار	سابقه کار کمتر از ۱۰ سال	۱۳/۲۶ ± ۳/۸۰	۰/۰۹۶
	سابقه کار بیشتر از ۱۰ سال	۱۳/۸۸ ± ۳/۷۸	

بحث

در مراقبت های بهداشتی، تزریق خون نقش کلیدی در موارد اورژانسی مانند تصادف و خونریزی و در درمان کم خونی ها، بیمارهای هماتولوژیک، سرطان ها، جراحی ها و بارداری و زایمان دارد (۲۳).

دستورالعمل های بالینی متعددی در مورد

اندیکاسیون های تزریق خون، شناسایی دقیق بیمار قبل از تزریق، بررسی کیسه خون، نحوه تزریق خون و فرآورده های خونی، پایش بیمار حین تزریق، تشخیص عوارض و گزارش آن با هدف ارتقای فرآیند تزریق و تزریق ایمن برای بیمار تهیه شده است. تزریق صحیح کیسه خون به بیمار، یکی از وظایف اصلی پرستاران می باشد (۲۵)،

آگاهی کمی داشتند (۲۷). پایین بودن، میزان آگاهی پرستاران در زمینه تزریق خون ایمن در مطالعه پیشین نیز مشاهده شده بود (۲۱٪). در حالی که در مطالعه دیگری آگاهی ۹۲٪ پرستاران در مورد اقدامات قبل از تزریق خوب بود و تقریباً نیمی از پرستاران (۵۶/۶٪) به سؤالات در زمینه فرآورده‌های خونی پاسخ صحیح داده بودند (۱۱).

در این مطالعه ارتباطی بین آگاهی قبل و بعد از برگزاری آموزش بر حسب سن و سابقه کار وجود نداشت. در حالی که میزان آگاهی در مردان بعد از آموزش بیشتر شده بود. در مطالعه دیگری، بین میزان آگاهی قبل و بعد از آموزش بر حسب سن و جنس تفاوت وجود نداشت (۲۹، ۲۴). گرچه در یک مطالعه، بین میزان آگاهی قبل و بعد از آموزش بر حسب سن و جنس تفاوت وجود داشت (۲۷).

در این مطالعه میزان آگاهی پرستاران در زمینه طب انتقال خون در پرستاران با سابقه کار بیشتر، بالاتر بود نتایج مشابه در مطالعه دیگری نیز گزارش شده است (۲۴). به نظر می‌رسد پرستاران با سابقه کار بالاتر از اهمیت تزریق خون ایمن بیشتر آگاهی داشته باشند.

به نظر می‌رسد که برگزاری دوره‌های آموزشی تئوری و عملی در مورد طب انتقال خون، می‌تواند باعث بهبود آگاهی پرستاران گردد. بنابراین برنامه‌ریزی به منظور شرکت پرستاران در این کلاس‌ها به طور منظم و مستمر بایستی انجام گیرد. نحوه برگزاری این کارگاه‌ها می‌تواند به صورت عملی، کارگاه و یا آموزش‌های مجازی باشد (۲۴).

در این مطالعه، میزان آگاهی پرستاران در تمام زمینه‌های خون و فرآورده‌های خونی، اقدامات لازم قبل، حین و پس از تزریق و در صورت بروز عوارض کم بود. با توجه به اهمیت شناسایی و تشخیص به موقع عوارض تزریق خون در سلامت بیمار، آموزش پرستاران ضروری می‌باشد. آگاهی پرستاران در زمینه طب انتقال خون پس از آموزش به طور قابل ملاحظه‌ای افزایش یافته بود اما میزان تاثیر این افزایش آگاهی در انجام تزریقات ایمن و به صورت بالینی مشخص نیست.

نتیجه‌گیری

با توجه به عدم آگاهی کافی پرستاران در زمینه طب

(۲۴). از طرفی میزان آگاهی پرستاران در تشخیص اولیه و کاهش بروز خطاها می‌تواند منجر به کاهش عوارض در بیمار گردد (۱). بیشتر پرستاران در طول دوره آموزشی و تحصیل خود آموزش کافی را در زمینه تزریق خون دریافت نکرده‌اند. بنابراین قرار دادن دوره‌های طب انتقال خون در کوریکولوم درسی دانشجویان پرستاری پیشنهاد شده است (۱). لذا برنامه‌ریزی برای قراردادن دوره‌های خون و فرآورده‌های خونی در آموزش‌های ضمن خدمت پرستاری بسیار ضروری می‌باشد.

در مطالعه‌ای نشان داده شده که برای کاهش خطاهای تزریق خون، نیاز فوری به برگزاری برنامه‌های آموزشی برای آموزش پرستاران در مورد تزریق ایمن خون و به روزرسانی اطلاعات آن‌ها وجود دارد (۷). مطالعه پیشین نشان داد که آموزش خون و فرآورده‌های خونی به پرستاران می‌تواند موجب کاهش خطاهای تزریق گردد (۲۶).

بنابراین این مطالعه به منظور بررسی میزان آگاهی پرستاران در زمینه خون و فرآورده‌های خونی انجام شد که میانگین آگاهی پرستاران قبل از آموزش ۴۸/۲ از ۱۰۰ بود و بعد از آموزش، میانگین نمره آگاهی به طور قابل ملاحظه‌ای افزایش یافته بود و به ۷۲/۱۸ از ۱۰۰ رسید. در مطالعه‌ای که به منظور بررسی آگاهی پرستاران در ترکیه انجام گرفته بود، میانگین آگاهی پرستاران در آن مطالعه از ۴۲/۸۶ قبل از آموزش به ۶۸/۹ از ۱۰۰ بعد از آموزش رسیده بود (۱۹).

در مطالعه قبلی، آگاهی پرستاران بعد از آموزش از ۵۱٪ به ۸۵/۴٪ رسیده بود (۱۷). نتایج مشابه (افزایش آگاهی پرستاران بعد از آموزش) در مطالعه دیگری نیز گزارش شد (۲۷). در مطالعه پیشین، میزان آگاهی پرستاران در زمینه خون و فرآورده‌های خونی کم بود (۲۷ تا ۵۶ از ۷۰) (۷). میزان پاسخ صحیح به سؤالات طب انتقال خون در مطالعه دیگری ۶۰/۷٪ بود (۱۱). کم بودن آگاهی پرستاران در زمینه طب انتقال خون در مطالعه دیگری مشاهده شد (۲۸). در مطالعه دیگری تنها تعداد کمی از پرستاران در زمینه تزریق خون آگاهی بیشتر از ۵۰٪ داشتند و ۶۱/۲٪ پرستاران

تاثیر آموزش بر عملکرد پرستاران نیز بسیار با اهمیت باشد.

تشکر و قدردانی

بدین وسیله از مسئولین آموزشی بیمارستان‌های شیراز، دفتر پرستاری معاونت درمان دانشگاه علوم پزشکی شیراز، واحد آمار دانشگاه علوم پزشکی شیراز و واحد هموویژنلس سازمان انتقال خون استان فارس، تشکر و قدردانی می‌گردد.

انتقال خون و اهمیت آگاهی پرستاران در انجام تزریق خون ایمن و کاهش خطاهای ناشی از تزریق، به نظر می‌رسد آموزش پرستاران به صورت تئوری و عملی در ارتقای سلامت خون بسیار ضروری باشد. هم چنین تشویق پرستاران برای ایجاد انگیزه و دانستن اهمیت آموزش و برنامه‌ریزی کارگاه‌های آموزشی در زمینه طب انتقال خون به طور منظم و مستمر و به روز نمودن آگاهی آن‌ها امری ضروری است و به نظر می‌رسد ارزشیابی میزان

References:

- Hijji BM, Oweis AE, Dabbour RS. Measuring knowledge of blood transfusion: A survey of Jordanian nurses. *Am Int J Contemp Res* 2012; 2(10): 77-94.
- Adams KW, Tolich D. Blood transfusion: the patient's experience. *Am J Nurs* 2011; 111(9): 24-30.
- Gharehbaghian A, Javadzadeh Shahshahani H, Attar M, Rahbari Bonab M, Mehran M, Tabrizi Namini M. Assessment of physicians knowledge in transfusion medicine, Iran, 2007. *Transfus Med* 2009; 19(3): 132-8.
- Williamson L, Lowe S, Love E, Cohen H, Soldan K, McClelland D, et al. Serious hazards of transfusion (SHOT) initiative: analysis of the first two annual reports. *BMJ* 1999; 319(7201): 16-9.
- Rock G, Berger R, Pinkerton P, Fernandes B. A pilot study to assess physician knowledge in transfusion medicine. *Transfus Med* 2002; 12(2): 125-8.
- Hijji B, Parahoo K, Hossain MM, Barr O, Murray S. Nurses' practice of blood transfusion in the United Arab Emirates: an observational study. *J Clin Nurs* 2010; 19(23-24): 3347-57.
- Hijji B, Parahoo K, Hussein MM, Barr O. Knowledge of blood transfusion among nurses. *J Clin Nurs* 2013; 22(17-18): 2536-50.
- Nuttall GA, Stubbs JR, Oliver Jr WC. Transfusion errors: causes, incidence, and strategies for prevention. *Curr Opin Anaesthesiol* 2014; 27(6): 657-9.
- Elhence P, Veena S, Sharma RK, Chaudhary R. Root cause analysis of transfusion error: identifying causes to implement changes. *Transfusion* 2010; 50(12pt2): 2772-7.
- Aslani Y, Etemadyfar S, Noryan K. Nurses' knowledge of blood transfusion in medical training centers of Shahrekord University of Medical Science in 2004. *Iran J Nurs Midwifery Res* 2010; 15(3): 141-4.
- Talati S, Gupta AK, Jain A. Knowledge and awareness among nurses regarding the blood transfusion services and practices in a tertiary care teaching hospital. *Asian J Transfus Sci* 2016; 10(2): 166-8.
- Taylor C, Cohen H, Mold D, Jones H, Asher D, Cawley C, et al. on behalf of the Serious Hazards of Transfusion (SHOT) Steering Group. The 2008 Annual SHOT Report 2009; 153.
- Franchini M. Errors in transfusion: causes and measures to avoid them. *Clin Chem Lab Med* 2010; 48(8): 1075-7.
- Oldham J, Sinclair L, Hendry C. Right patient, right blood, right care: safe transfusion practice. *Br J Nurs* 2009; 18(5): 312-20.
- Diakit  M, Diawara S, Tchogang NT, Fofana D, Diakit  S, Doumbia S, et al. Knowledge and attitudes of medical personnel in blood transfusion in Bamako, Mali. *Transfus Clin Biol* 2012; 19(2): 74-7. [Article in French]
- Tsubaki K, Nagao A. Examination for prevent of blood transfusion errors. *Rinsho byori The Japanese journal of clinical pathology* 2003; 51(2): 146-9. [Article in Japanese]
- Kaur P, Kaur G, Kaur R, Sood T. Assessment of impact of training in improving knowledge of blood transfusion among Clinicians. *Transfus Med Hemother* 2014; 41(3): 222-6.
- Saillour-Gl nissou F, Tricaud S, Mathoulin-P lissier S, Bouchon B, Galp rine I, Fialon P, et al. Factors associated with nurses' poor knowledge and practice of transfusion safety procedures in Aquitaine, France. *Int J Qual Health Care* 2002; 14(1): 25-32.
- Akyol A. Assessing Knowledge of Nurses on Blood Transfusion in Turkey. *International Journal of Caring Sciences* 2019; 12(1): 521-8.
- Mitchell SA, Strauss RG, Albanese M, Case D. A survey to identify deficiencies in transfusion medicine education. *Acad Med* 1989; 64(4): 217-9.
- Salem-Schatz SR, Avorn J, Soumerai SB. Influence of clinical knowledge, organizational context, and practice style on transfusion decision making: Implications for practice change strategies. *JAMA* 1990; 264(4): 476-83.

- 22- Bayraktar N, Erdil F. Blood transfusion knowledge and practice among nurses in Turkey. *J Intraven Nurs* 2000; 23(5): 310-7.
- 23- Elias E, Mauka W, Philemon RN, Damian DJ, Mahande MJ, Msuya SE. Knowledge, attitudes, practices, and factors associated with voluntary blood donation among university students in Kilimanjaro, Tanzania. *J Blood Transfus* 2016; 2016: 8546803.
- 24- Dubey A, Sonker A, Chaudhary R. Evaluation of health care workers' knowledge and functioning of blood centres in north India: a questionnaire based survey. *Transfus Apher Sci* 2013; 49(3): 565-70.
- 25- Tuan Din Sh, Abdul Rahim N, Siew Lee L. Knowledge of Blood Transfusion among Nurses at Hospital Pulau Pinang: Nursing Responsibilities and Patient Management Related to Transfusion Reactions. *Education in Medicine Journal* 2016; 8(4): 47-56.
- 26- Reza PA, Aziz SV, Ali MA, Marjan MH, Reza TM. Evaluation of knowledge of healthcare workers in hospitals of Zabol city on proper methods of blood and components transfusion. *Asian J Transfus Sci* 2009; 3(2): 78-81.
- 27- Elhy A, Kasemy ZAA. Nurses' knowledge assessment regarding blood transfusion to ensure patient safety. *IOSR Journal of Nursing and Health Science* 2017; 6(02): 104-11.
- 28- Kafando E, Koumare A, Sawadogo S, Nebie Y, Tinto A. Improving blood transfusion safety: a survey on the knowledge and attitudes of Health professionals in blood transfusion at the Yalgado Ouedraogo University hospital center, Burkina Faso. *Hematol Transfus Int J* 2017; 4(1): 1-4.
- 29- Shirazi AR, Pourahmad AA, Hassani MR. The Effectiveness Of The Educational Workshops Held By The Iranian Library And Information Science Association Of Khorasan Branch Based On Kirk Patrick Model. *Library and information research journal* 2017; 6(2): 244-60.

Original Article

Study of Nurses Knowledge regarding Blood Transfusion in Shiraz hospitals, 2019-2020

Farahangiz M.¹, Amini M.², Kasraian L.^{3,4}

¹Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran

²Education Development Center, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran

³Blood Transfusion Research Center, High Institute for Research and Education in Transfusion Medicine, Tehran, Iran

⁴Shiraz Blood Transfusion Center, Shiraz, Iran

Abstract

Background and Objectives

Considering the importance of training of nurses in the field of blood transfusion, we evaluated the level of knowledge of nurses regarding blood transfusion.

Materials and Methods

This was a descriptive cross-sectional study performed on nurses in Shiraz hospitals in 2019-2020. The level of knowledge was determined using a questionnaire before and after the course by pre-test and post-test. The questionnaire consists of two parts. The first part has a questions regarding demographic characteristics . The second part has 28 four-answer questions about blood and blood components, indication, administration and complications. The data was analyzed using SPSS-23 software by paired t tests, chi-square, McNamara , change score t test, Anova ,and correlation tests .

Results

The mean score of awareness after class was significantly increased (13.47 ± 3.80 from 28 to 20.21 ± 5.45 out of 28) ($p < 0.001$). The increase in awareness was significant in all blood transfusion items .

Conclusions

Due to the lack of sufficient knowledge of nurses in the field of blood transfusion the education of nurses is essential to improve blood safety. Therefore, planning training classes in the field of transfusion medicine on a regular and continuous basis and evaluating the impact of education is recommended.

Key words: Transfusion, Knowledge, Nurses

Received: 27 Nov 2021

Accepted: 30 Oct 2021

Correspondence: Kasraian L., Community Medicine Specialist. Associate Professor of Blood Transfusion Research Center, High Institute for Research and Education in Transfusion Medicine and Shiraz Blood Transfusion Center.

P.O.Box: 1153, Shiraz, Iran. Tel: (+9871) 6273445; Fax: (+9871) 6264006

E-mail: lkasraian@yahoo.com